

Zákon č. 124/2002 Sb.
ze dne 13. března 2002
**o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích
a platebních systémech**
(zákon o platebním styku)

Ve znění změn podle zákona č. 257/2004 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

- a) provádění převodů peněžních prostředků na území České republiky v české měně a provádění přeshraničních převodů (§ 2 odst. 2),
- b) vydávání a užívání elektronických platebních prostředků,
- c) vznik a provozování platebních systémů v jakékoli měně a práva a povinnosti jejich účastníků, jestliže se tyto účastníci dohodli, že se tyto platební systémy řídí právním řádem České republiky, a dále některé povinnosti účastníků platebních systémů provozovaných podle právního řádu některého z členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor.

ČÁST DRUHÁ
PŘEVODY PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

§ 2

Základní ustanovení

(1) Podle této části zákona postupují

- a) banky, pobočky zahraničních bank a jiné osoby, které provádějí nebo zprostředkovávají převody peněžních prostředků jako podnikání, jestliže tyto činnosti provádějí na území České republiky (dále jen „převádějící instituce“),
- b) fyzické a právnické osoby, které dávají přímo převádějící instituci příkaz k převodu (§ 4) (dále jen „příkazce“), nebo které jsou konečnými příjemci částky převodu (dále jen „příjemce“). U přeshraničních převodů podle odstavce 2 se za příkazce nepovažují banky, pobočky zahraničních bank a jiné osoby, které provádějí nebo zprostředkovávají přeshraniční převody jako podnikání, osoby oprávněné k poskytování investičních služeb

podle zvláštního právního předpisu,¹⁾ pojišťovny, investiční společnosti, investiční fondy, penzijní fondy a dále jiné osoby se sídlem nebo místem podnikání mimo území České republiky, které provádějí obdobné činnosti jako podnikání.

(2) Přeshraničním převodem se rozumí převod peněžních prostředků z jednoho členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor do jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor v domácí měně kteréhokoliv členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor až do výše protihodnoty 50 000 eur. Protihodnota se přepočte podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Evropskou centrální bankou ke dni účinnosti příkazu k převodu.

§ 3

Převod

(1) Převodem se pro účely tohoto zákona rozumí operace prováděná na základě příkazu, který dal příkazce své převádějíci instituci za účelem převedení peněžních prostředků ve prospěch příjemce.

(2) Převod může být uskutečněn zejména odepsáním z účtu příkazce nebo složením hotovosti příkazcem a připsáním na účet příjemce nebo výplatou hotovosti příjemci. Příkazcem a příjemcem může být tatáž osoba.

(3) Za převod s výjimkou přeshraničního převodu se nepovažuje

- a) poštovní poukaz podle zvláštního právního předpisu,²⁾
- b) platba daně a poplatku podle zvláštního právního předpisu,³⁾
- c) platba pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle zvláštního právního předpisu,⁴⁾
- d) platba pojistného na všeobecné zdravotní pojištění podle zvláštního právního předpisu.⁵⁾

§ 4

Příkaz k převodu

Příkazem k převodu se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) bezpodmínečný pokyn příkazce daný převádějíci instituci k provedení převodu,
- b) pokyn příkazce daný převádějíci instituci k provedení převodu, jehož všechny podmínky stanovené příkazcem byly splněny.

¹⁾ § 8 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 2 písm. b) zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách).

³⁾ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

§ 5

Den účinnosti příkazu k převodu

(1) Dnem účinnosti příkazu k převodu se rozumí den, kdy příkazce splnil všechny smluvní podmínky požadované k uskutečnění převodu převádějíci institucí, jejímž je klientem, podmínky stanovené tímto zákonem (§ 6 odst. 1) a další povinnosti, stanoví-li tak zvláštní právní předpis.

(2) Určí-li příkazce den, kdy mají být peněžní prostředky na základě příkazu k převodu odepsány z jeho účtu, nastává účinnost příkazu k převodu v tento den, jsou-li splněny podmínky jeho účinnosti.

§ 6

Podmínky účinnosti příkazu k převodu

(1) Podmínkami účinnosti příkazu k převodu jsou zajištění krytí částky převodu a předání podkladů nutných k provedení převodu převádějíci institucí.

(2) Převádějíci instituce může ve svých obchodních podmínkách zejména stanovit povinnost příkazce předat jí příkaz k převodu přede dnem jeho účinnosti, lhůtu k jeho předání a provozní dobu, v níž je možno předávat příkazy k převodu.

§ 7

Informační povinnosti převádějíci instituce

(1) Převádějíci instituce informuje veřejnost jasně a srozumitelně písemnou formou ve svých provozních prostorách, a je-li to vhodné též elektronickými prostředky, předem o obecných podmínkách provádění převodů. Informace musí vždy obsahovat

- a) lhůtu nezbytnou k připsání částky převodu ve prospěch účtu převádějíci instituce příjemce nebo způsob stanovení této lhůty; počátek běhu této lhůty musí být přesně stanoven,
- b) lhůtu nezbytnou k tomu, aby částka převodu připsaná ve prospěch účtu převádějíci instituce příjemce byla připsána ve prospěch účtu příjemce, nebo aby byla částka převodu příjemci k dispozici,
- c) výši nebo způsob stanovení výše ceny, kterou bude klient hradit za provedení převodu,
- d) den, kdy bude částka převodu odepsána z účtu klienta, je-li příkazcem, a den, kdy bude částka převodu připsána ve prospěch účtu klienta nebo kdy mu bude k dispozici, je-li příjemcem,
- e) postupy pro vyřizování stížností a řízení k nápravě včetně informace o postupech pro řešení sporů (§ 12),
- f) údaj o směnných kurzech používaných při přepočtu.

(2) S výjimkou případu, kdy převádějíci instituce nehodlá převod uskutečnit, musí zájemci na jeho žádost sdělit závaznou lhůtu, v níž bude převod proveden, a závaznou cenu, kterou zájemce uhradí za provedení převodu.

(3) Převádějící instituce informuje svého klienta následně jasně a srozumitelně písemnou formou a je-li to vhodné též elektronickými prostředky o uskutečněných převodech, nevzdá-li se klient nároku na tuto informaci. Informace musí vždy obsahovat

- a) údaje umožňující klientovi identifikovat převod,
- b) částku převodu, která byla uvedena na příkazu k převodu,
- c) výši ceny za provedení převodu účtované k tíži klienta,
- d) den, kdy byla částka převodu odepsána z účtu klienta, nebo den, kdy byla částka převodu připsána ve prospěch účtu klienta.

Jestliže příkazce určil, že cenu za provedení převodu nebo její část uhradí příjemce (§ 10), musí o tom příjemce informovat jeho převádějící instituce. Provedla-li převádějící instituce kurzový přepočít, je povinna informovat svého klienta o použitém směnném kurzu.

§ 8

Lhůty provádění převodů

(1) Převádějící instituce provádějí převody ve lhůtách stanovených v odstavcích 2, 3 a 5, pokud není dán zákonný důvod lhůtu prodloužit.⁶⁾

(2) Provádí-li převádějící instituce příkazce převody na území České republiky v české měně

- a) mezi různými převádějícími institucemi, je povinna zajistit připsání částky převodu ve prospěch účtu převádějící instituce příjemce a předat jí podklady nutné k poskytnutí částky převodu příjemci nejpozději následující bankovní pracovní den po dni účinnosti příkazu k převodu, nebyla-li dohodnuta lhůta kratší,
- b) v rámci téže převádějící instituce, je povinna poskytnout částku převodu příjemci v den, kdy nastala účinnost příkazu k převodu, nebo následující bankovní pracovní den, není-li den účinnosti příkazu k převodu bankovním pracovním dnem.

(3) Provádí-li převádějící instituce příkazce přeshraniční převod, je povinna zajistit připsání částky převodu ve prospěch účtu převádějící instituce příjemce a předat jí podklady nutné k poskytnutí částky převodu příjemci ve lhůtě dohodnuté s příkazcem; není-li taková lhůta dohodnuta, do 5 bankovních pracovních dnů ode dne účinnosti příkazu k převodu.

(4) Bankovním pracovním dnem se rozumí den, ve kterém všechny převádějící instituce, které se účastní provádění nebo zprostředkování příslušné části převodu, běžně vykonávají svoji činnost.

(5) Převádějící instituce příjemce připsá částku převodu ve prospěch účtu příjemce nebo zajistí, aby částka převodu byla příjemci k dispozici, nejpozději následující bankovní pracovní den po dni, kdy byla částka převodu připsána ve prospěch účtu převádějící instituce příjemce a kdy tato převádějící instituce obdržela podklady nutné k poskytnutí částky převodu příjemci, nebyla-li dohodnuta lhůta kratší.

(6) Nemůže-li převádějící instituce příjemce identifikovat příjemce částky převodu, vrátí částku převodu bez zbytečného odkladu převádějící instituci příkazce.

⁶⁾ Například § 6 zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 159/2000 Sb.

(7) Nepřevezme-li příjemce částku převodu, která je mu k dispozici, nebo nelze-li mu tuto částku předat z důvodů překážek na straně příjemce, vrátí převádějíci instituce příjemce částku převodu převádějíci instituci příkazce, a to do 3 bankovních pracovních dnů po uplynutí 6 týdnů od připsání částky na účet převádějíci instituce příjemce, není-li mezi příjemcem a jeho převádějíci institucí nebo mezi příkazcem a jeho převádějíci institucí dohodnuto jinak.

§ 9

Úrok z prodlení

(1) Jestliže převádějíci instituce příkazce nedodrží lhůtu provedení převodu stanovenou v § 8 odst. 2 nebo 3, zaplatí příkazci úrok z prodlení. Jestliže převádějíci instituce příjemce nedodrží lhůtu k poskytnutí částky převodu příjemci podle § 8 odst. 5, zaplatí úrok z prodlení příjemci.

(2) Jestliže nedodržení lhůty provedení převodu ve prospěch účtu převádějíci instituce příjemce podle § 8 odst. 2 písm. a) nebo podle § 8 odst. 3 způsobí zprostředkující převádějíci instituce, zaplatí tato převádějíci instituce úrok z prodlení převádějíci instituci příkazce.

(3) Úrok z prodlení se vypočte z částky převodu; při výpočtu úroku z prodlení se použije úroková sazba stanovená zvláštním právním předpisem.⁷⁾

(4) Převádějíci instituce příkazce i převádějíci instituce příjemce zaplatí úrok z prodlení, i když nedodržení lhůty provedení převodu nezpůsobí; povinnosti platit úrok z prodlení se zprostí jen tehdy, prokáže-li, že nedodržení lhůty provedení převodu způsobil příkazce nebo příjemce částky převodu, nebo že k nedodržení lhůty převodu došlo v důsledku okolností stanovených v § 13.

(5) Kromě úroku z prodlení mají příkazce, příjemce nebo převádějíci instituce nárok na náhradu škody; jiná jejich práva tím nejsou dotčena.

§ 10

Zákaz provádění srážek z částky převodu

(1) Převádějíci instituce příkazce, zprostředkující převádějíci instituce i převádějíci instituce příjemce jsou povinny převést částku převodu v plné výši bez jakýchkoliv srážek. Tím není dotčeno právo převádějíci instituce příjemce vůči příjemci na úhradu cen souvisejících s vedením jeho účtu za podmínky, že takto nebude obcházeno ustanovení věty první, zejména, že tyto ceny nebudou v případě přeshraničního převodu vyšší než u převodu prováděného na území České republiky.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, určí-li příkazce, že cenu za provedení převodu nebo její část uhradí příjemce.

⁷⁾ Nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku.

(3) Poruší-li převádějíci instituce příkazce nebo zprostředkující převádějíci instituce povinnost stanovenou v odstavci 1, je převádějíci instituce příkazce povinna na žádost příkazce vrátit neoprávněně sraženou nebo naučtovanou částku příjemci, nepožaduje-li její vrácení příkazce, a to na vlastní náklady a bez jakýchkoliv srážek.

(4) Poruší-li povinnost stanovenou v odstavci 1 zprostředkující převádějíci instituce, je povinna vrátit neoprávněně sraženou nebo naučtovanou částku na vlastní náklady a bez jakýchkoliv srážek převádějíci instituci příkazce nebo, pokud o to převádějíci instituce příkazce požádá, příjemci.

(5) Poruší-li povinnost stanovenou v odstavci 1 převádějíci instituce příjemce, je povinna vrátit neoprávněně sraženou nebo naučtovanou částku na vlastní náklady a bez jakýchkoliv srážek příjemci.

§ 11

Povinnost pro případ neúspěšného převodu

(1) Jestliže po účinnosti příkazu k převodu není převod uskutečněn ve lhůtě stanovené v § 8 odst. 2 nebo 3, ani nebyla částka převodu vrácena podle § 8 odst. 6 nebo 7, a požádá-li o to příkazce, poskytne mu převádějíci instituce příkazce částku převodu a dále úrok z prodlení a ceny za provedení převodu, které příkazce již zaplatil. Převádějíci instituce příkazce splní tuto povinnost do čtrnácti bankovních pracovních dnů ode dne doručení žádosti příkazce; této povinnosti se zprostití, jen pokud byla v této lhůtě částka převodu připsána na účet převádějíci instituce příjemce. Splní-li převádějíci instituce příkazce tuto povinnost, není dále povinna dokončit převod.

(2) Úrok z prodlení se vypočte z částky převodu za období ode dne účinnosti příkazu k převodu do dne poskytnutí částky podle odstavce 1 příkazci. Při výpočtu úroku z prodlení se použije úroková sazba stanovená zvláštním právním předpisem.⁷⁾ Byl-li poskytnut úrok z prodlení podle odstavce 1 nebo odstavce 3, nenáleží příkazci ani převádějíci instituci úrok z prodlení podle § 9.

(3) Každá zprostředkující převádějíci instituce, která přijala od jiné převádějíci instituce pokyn k provedení příkazu k převodu, je povinna vrátit na své náklady částku převodu včetně úroků a cen převádějíci instituci, která jí dala pokyn k provedení příkazu k převodu. V případě přeshraničního převodu je zprostředkující převádějíci instituce povinna vrátit převádějíci instituci, která jí dala pokyn k provedení příkazu k převodu, částku převodu pouze do výše protihodnoty 12 500 eur a dále úrok z prodlení a ceny za provedení převodu, které obdržela.

(4) Jestliže neúspěšný převod způsobí převádějíci instituce, kterou zvolila převádějíci instituce příjemce, odstavec 1 se nepoužije. Převádějíci instituce příjemce je povinna poskytnout částku převodu příjemci. Povinnost převádějíci instituce příkazce uskutečnit převod je tím splněna.

(5) Jestliže důvodem neúspěšného převodu byly chyby nebo neúplné údaje v příkazu k převodu, který dal příkazce své převádějíci instituci, nebo byl-li neúspěšný převod způsoben zprostředkující převádějíci institucí, kterou zvolil příkazce, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. Všechny na převodu zúčastněné převádějíci instituce jsou povinny vyvinout veškeré úsilí, které lze na nich požadovat, aby částka převodu byla nalezena a vrácena

převádějí instituci příkazce. Úroky a ceny zaplacené při zprostředkování převodu tyto převádějí instituce nevracejí a mají nárok na úhradu nákladů vynaložených na vrácení částky převodu převádějí instituci příkazce. Nalezla-li převádějí instituce příkazce částku převodu, nebo jí byla tato částka vrácena, vrátí příkazci částku převodu sníženou o částku vynaložených nákladů.

(6) Kromě poskytnutí částky převodu a úroku z prodlení mají příkazce, příjemce nebo převádějí instituce nárok na náhradu škody; jiná jejich práva tím nejsou dotčena.

§ 12

Řešení sporů

Se spory, které vzniknou mezi převádějí institucemi a jejich klienty při provádění převodů peněžních prostředků podle této části zákona, se mohou klienti obracet na orgán pro řešení sporů působící podle zvláštního právního předpisu. Právo klienta obrátit se na soud tím není dotčeno.

§ 13

Nepředvídatelné překážky

Prokáže-li převádějí instituce, že jí v plnění povinností stanovených v této části zákona bránily nepředvídatelné překážky, které vznikly nezávisle na její vůli a nelze-li předpokládat, že by tyto překážky nebo jejich následky mohla odvrátit nebo překonat, zbaví se odpovědnosti za nesplnění těchto povinností.

ČÁST TŘETÍ

VYDÁVÁNÍ A UŽÍVÁNÍ ELEKTRONICKÝCH PLATEBNÍCH PROSTŘEDKŮ

§ 14

Základní ustanovení

Podle této části zákona postupují

- a) banky, pobočky zahraničních bank a jiné osoby, které vydávají elektronické platební prostředky jako podnikání, provádějí-li tyto činnosti na území České republiky (dále jen „vydavatel“),
- b) fyzické a právnické osoby, které na základě smlouvy s vydavatelem užívají elektronický platební prostředek (dále jen „držitel“).

§ 15

Elektronický platební prostředek a elektronické peníze

- (1) Elektronickým platebním prostředkem je
- a) prostředek vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě, při jehož užívání se zpravidla vyžaduje identifikace držitele osobním identifikačním číslem přiděleným vydavatelem nebo identifikace jiným způsobem,
 - b) elektronický peněžní prostředek.

(2) Elektronickým peněžním prostředkem je platební prostředek, který uchovává peněžní hodnotu v elektronické podobě a který je přijímán jako platební prostředek i jinými osobami, než jeho vydavatelem.

(3) Elektronickými penězi je peněžní hodnota uchovávaná na elektronickém peněžním prostředku.

(4) Elektronické peníze podle odstavce 3 smějí být vydávány pouze vydavatelem elektronických peněžních prostředků a pouze na základě předchozího přijetí peněžních prostředků v hodnotě ne nižší, než je hodnota elektronických peněz.

§ 16

Vzorové obchodní podmínky

Česká národní banka za účelem ochrany držitelů vydává vzorové obchodní podmínky, které obsahují úpravu vzájemných práv a povinností vydavatelů a držitelů při vydávání a užívání elektronických platebních prostředků. První vzorové obchodní podmínky vydá Česká národní banka ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Vzorové obchodní podmínky a jejich změny zveřejňuje ve Věstníku České národní banky.

§ 17

Obchodní podmínky vydavatele

(1) Vydavatel informuje zájemce o vydání elektronického platebního prostředku o svých obchodních podmínkách pro vydávání a užívání elektronických platebních prostředků, a to v dostatečném předstihu před vydáním elektronického platebního prostředku.

(2) Vydavatel je povinen v úvodních ustanoveních svých obchodních podmínek pro vydávání a užívání elektronických platebních prostředků výslovně informovat, zda tyto podmínky odpovídají vzorovým obchodním podmínkám České národní banky vydaným podle § 16, a jaký je obsah případných odchylek.

(3) Povinnost podle odstavce 2 splní vydavatel do 3 měsíců ode dne vydání vzorových obchodních podmínek České národní banky nebo jejich změny.

(4) Vydavatel je povinen poskytnout své obchodní podmínky vydané podle odstavců 1 až 3 České národní bance bez zbytečného odkladu po jejich vydání nebo změně.

§ 18

Užití elektronického platebního prostředku na dálku

- Jestliže bylo užito elektronického platebního prostředku,
- a) aniž byl fyzicky předložen, nebo
 - b) bez identifikace držitele osobním identifikačním číslem nebo bez identifikace jiným způsobem, neumožňuje-li podstata elektronického platebního prostředku jeho fyzické předložení,
- a prohlásí-li držitel, že tento elektronický platební prostředek neužil, má právo požadovat od vydavatele neprodlené vrácení peněžních prostředků odčerpaných takovýmto užitím elektronického platebního prostředku.

§ 19

Podmínky pro vydávání elektronických peněžních prostředků

(1) Jiné osoby než banky, pobočky zahraničních bank a osoby k tomu oprávněné na základě jednotné bankovní licence podle zvláštního právního předpisu⁸⁾ smějí vydávat elektronické peněžní prostředky jen po předchozím souhlasu České národní banky za těchto podmínek:

- a) elektronický peněžní prostředek vydaný držiteli uchovává elektronické peníze v hodnotě nejvýše 4 500 Kč a současně celková částka závazků vydavatele vyplývající z nevypořádaných částek vydaných elektronických peněz nepřesáhne v žádném okamžiku částku 150 000 000 Kč,
- b) elektronické peněžní prostředky jsou přijímány pouze omezeným počtem poskytovatelů služeb, kteří jsou ve vztahu k vydavateli osobou ovládanou, osobou ovládající nebo osobou ovládanou stejnou osobou jako vydavatel, nebo kteří jsou s vydavatelem spojeni finančním či obchodním vztahem, kterým je zejména společný postup při získávání odbytišť (marketing) nebo společná distribuční síť.

(2) Osoby, které vydávají elektronické peněžní prostředky podle odstavce 1, jsou povinny pro účely řízení měnové politiky a pro statistické účely oznamovat České národní bance objem elektronických peněz vydaných za posledních 6 měsíců a počet vydaných elektronických peněžních prostředků, a to vždy k 30. červnu a 31. prosinci každého kalendářního roku, nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí vykazovaného období. Na vyžádání České národní banky jsou tyto osoby povinny sdělit i další skutečnosti, týkající se vydávání elektronických peněžních prostředků a elektronických peněz.

(3) Předchozí souhlas k vydávání elektronických peněžních prostředků uděluje Česká národní banka na základě žádosti ve správním řízení. Náležitosti žádosti stanoví Česká národní banka vyhláškou.

(4) Zjistí-li Česká národní banka, že vydavatel porušuje podmínky stanovené v odstavci 1, může odejmout ve správním řízení vydavateli předchozí souhlas k vydávání elektronických peněžních prostředků.

⁸⁾ § 5a zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. .../2002 Sb.

(5) Česká národní banka může stanovit vyhláškou další údaje podléhající hlášení podle odstavce 2, vymezit strukturu těchto údajů a stanovit způsob a lhůty jejich poskytování.

§ 20

Zpětná výměna elektronických peněz

(1) Vydavatel provede v době platnosti elektronického peněžního prostředku na požádání držitele zpětnou výměnu elektronických peněz v nominální hodnotě za mince a bankovky nebo bezhotovostním převodem na účet, aniž by si za tuto službu účtoval cenu s výjimkou nákladů nezbytných k provedení zpětné výměny.

(2) Vydavatel může stanovit minimální hodnotu pro zpětnou výměnu, která nesmí překročit částku 300 Kč.

(3) Podmínky pro zpětnou výměnu elektronických peněz musí být jasně a srozumitelně stanoveny v obchodních podmínkách vydavatele.

§ 21

Řešení sporů

Se spory, které vzniknou mezi vydavatelem a držitelem při vydávání a užívání elektronických platebních prostředků, se mohou držitelé obracet na orgán pro řešení sporů působící podle zvláštního právního předpisu. Právo držitele obrátit se na soud tím není dotčeno.

§ 22

Pokuta

Česká národní banka je oprávněna za porušení povinností stanovených v této části zákona uložit vydavatelům pokutu až do výše 1 000 000 Kč.

ČÁST ČTVRTÁ PLATEBNÍ SYSTÉMY

§ 23

Základní ustanovení

(1) Platebním systémem (dále jen „systém“) se pro účely tohoto zákona rozumí systém, který zajišťuje převody peněžních prostředků, jestliže

a) má alespoň

1. tři účastníky kromě účastníků uvedených v § 24 odst. 2 písm. a) až c), nebo

2. dva účastníky kromě účastníků uvedených v § 24 odst. 2 písm. a) až c), zajišťuje-li propojení systémů uvedených v seznamu podle § 29 odst. 1, vypořádacích systémů podle zvláštního právního předpisu,⁹⁾ nebo vypořádacích systémů uvedených v seznamu Komise Evropských společenství a je-li jedním z nich systém provozovaný podle tohoto zákona,
- b) je provozován na základě písemné smlouvy uzavřené mezi všemi účastníky systému nebo na základě písemných smluv uzavřených mezi provozovatelem systému a ostatními účastníky systému (dále jen „smlouva o platebním systému“),
- c) provozovatel systému je držitelem licence k provozování platebního systému (§ 30),
- d) provádí převody peněžních prostředků podle pravidel stanovených tímto zákonem a podle standardizovaných postupů dohodnutých mezi účastníky systému,
- e) existenci systému a jeho název oznámí Česká národní banka Komisi Evropských společenství.

(2) Systém musí být provozován na principu zúčtování jednotlivých položek při současné kontrole jejich krytí nebo na principu zúčtování rozdílů (sald) vypočtených ze vzájemných pohledávek a závazků účastníků systému, popřípadě v kombinaci těchto principů; zároveň musí splňovat podmínky, které pro tyto principy zúčtování stanoví Česká národní banka vyhláškou.

(3) Systém mezibankovního platebního styku provozovaný Českou národní bankou se považuje za systém provozovaný podle tohoto zákona.

§ 24

Účastníci systému

- (1) Účastníky systému mohou být
- a) banky a pobočky zahraničních bank,
 - b) jiné osoby, které jsou oprávněny přijímat vklady od veřejnosti a poskytovat úvěry podle zvláštního právního předpisu,¹⁰⁾
 - c) osoby, které jsou oprávněny poskytovat investiční služby podle zvláštního právního předpisu,¹⁾
 - d) osoby veřejného práva a osoby s jejich zárukou,
 - e) osoby oprávněné vydávat elektronické peněžní prostředky na základě jednotné bankovní licence podle zvláštního právního předpisu,⁸⁾
 - f) zahraniční osoby, jejichž činnost odpovídá činnosti osob uvedených v písm. a) až c) a e),

(dále jen „peněžní instituce“), které při své účasti v systému odpovídají za splnění finančních závazků vyplývajících z jejich příkazů přijatých systémem.

- (2) Účastníkem systému může dále být
- a) osoba, která přijímá příkazy peněžních institucí zúčastněných v systému a která je výlučným prostředníkem mezi těmito peněžními institucemi (dále jen „ústřední protistrana“),
 - b) osoba, která vede účty, na nichž se zúčtují příkazy peněžních institucí nebo ústřední

⁹⁾ § 70b zákona č. 591/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

10) Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

11) Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

- protistrany zúčastněných v systému a která z tohoto důvodu může peněžním institucím nebo ústřední protistraně poskytovat úvěr (dále jen „zúčtovatel“),
- c) osoba, která provádí započtení vzájemných pohledávek a závazků z příkazů peněžních institucí, ústřední protistrany nebo zúčtovatele (dále jen „clearingová instituce“),
 - d) Česká národní banka, centrální banky jiných států a Evropská centrální banka,
 - e) osoba, která plní úlohu podle písmena a), b) nebo c) v jiném systému, ve vypořádacím systému podle zvláštního právního předpisu,¹¹⁾ nebo v systému anebo ve vypořádacím systému, uvedeném v seznamu Komise Evropských společenství, a která při své účasti v systému odpovídá za splnění finančních závazků vyplývajících z jejich příkazů, přijatých systémem.

(3) Týž účastník může v systému zajišťovat funkci ústřední protistrany, zúčtovatele nebo clearingové instituce, popřípadě zajišťovat dvě nebo všechny tyto funkce anebo zajišťovat některou jejich část.

(4) Účastníci systému musí ve smlouvě o platebním systému stanovit provozovatele systému; provozovatelem systému může být pouze některý z účastníků systému podle odstavců 1 a 2.

§ 25

Pravidla systému

Pravidla systému tvoří nedílnou součást smlouvy o platebním systému. Tato pravidla vždy stanoví

- a) kdo je provozovatelem systému,
- b) kdo může být účastníkem systému a za jakých podmínek,
- c) práva a povinnosti účastníků systému,
- d) způsob zajištění likvidity k zúčtování příkazů předaných systému,
- e) způsob vypořádání vzájemných pohledávek a závazků účastníků systému,
- f) okamžik přijetí příkazu systémem, způsob předávání příkazů a vymezení doby, v níž systém příkazy přijímá,
- g) měnu nebo měny, v nichž je systém provozován.

§ 26

Příkaz

Příkazem se pro účely této části zákona rozumí pokyn účastníka systému, aby prostřednictvím tohoto systému byly převedeny peněžní prostředky ve prospěch jejich příjemce a aby byly zaúčtovány v souladu s pravidly systému.

§ 27

Zajištění neodvolatelnosti příkazu

(1) Účastník systému ani žádná třetí osoba nemůže platně odvolat příkaz přijatý systémem počínaje okamžikem přijetí příkazu, který stanoví pravidla systému.

(2) Prohlášením konkurzu na majetek účastníka systému nebo zastavením anebo omezením plateb v důsledku jiného opatření vůči účastníkovi systému (dále jen „zastavení plateb“) není dotčeno právo použít peněžní prostředky z účtu účastníka systému vedeného v tomto systému ke splnění jeho závazků, vyplývajících z jeho účasti v systému, a to za účelem uzavření zúčtování v systému v den prohlášení konkurzu nebo zastavení plateb.

(3) Prohlášením konkurzu na majetek účastníka systému nebo zastavením plateb není dotčena povinnost systému zpracovat příkazy tohoto účastníka systému ani platnost a vymahatelnost těchto příkazů vůči třetím osobám, jedná-li se o příkazy, které byly přijaty systémem v souladu s jeho pravidly

- a) před okamžikem prohlášení konkurzu nebo zastavení plateb,
- b) v okamžiku prohlášení konkurzu nebo v okamžiku zastavení plateb a po tomto okamžiku, jestliže byly příkazy provedeny v den prohlášení konkurzu nebo v den zastavení plateb, a to jen tehdy, prokáží-li osoby uvedené v § 24 odst. 2 písm. a) až c), že jim prohlášení konkurzu nebo zastavení plateb nebylo známo, a to ani z oznámení podle § 29 odst. 4 písm. b) nebo podle § 29 odst. 5.

(4) Prohlášením konkurzu na majetek účastníka systému nebo zastavením plateb nejsou dotčena práva na zajištění, která tento účastník systému poskytl

- a) jinému účastníkovi systému v souvislosti s jeho účastí v tomto systému,
- b) České národní bance,
- c) centrálním bankám ostatních členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor a Evropské centrální bance,

včetně možnosti realizace tohoto zajištění.

(5) Zajištěním se pro účely této části zákona rozumí práva k majetkové hodnotě sloužící k zajištění závazků.

§ 28

Oznamovací povinnosti provozovatele systému a účastníků systému

(1) Provozovatel systému oznamuje bez zbytečného odkladu písemně České národní bance změnu názvu, sídla nebo místa podnikání kteréhokoli účastníka systému a dále snížení počtu účastníků systému; tím není dotčeno ustanovení § 23 odst. 1 písm. a).

(2) Provozovatel systému je povinen podat České národní bance žádost o předchozí souhlas se změnou v účastnících systému, nejedná-li se o změny podle odstavce 1.

(3) Provozovatel systému je povinen podat České národní bance žádost o předchozí souhlas se změnou smlouvy o platebním systému nebo se změnou pravidel systému.

(4) Účastníci systému jsou na písemnou žádost osoby, která prokáže právní zájem, povinni poskytnout informaci o systémech provozovaných podle tohoto zákona, jichž jsou účastníky, a o pravidlech těchto systémů.

(5) Povinnost podle odstavce 4 mají rovněž všechny osoby se sídlem nebo místem podnikání v České republice, které jsou účastníky systémů provozovaných podle právního řádu některého z ostatních členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský

hospodářský prostor. Tyto osoby jsou povinny dále oznamovat České národní bance změnu svého sídla nebo místa podnikání neprodleně po účinnosti změny.

§ 29

Oznamovací povinnosti České národní banky

(1) Česká národní banka vede seznamy

- a) systémů provozovaných podle tohoto zákona včetně jejich provozovatelů a účastníků těchto systémů,
- b) systémů provozovaných podle právního řádu ostatních členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor včetně jejich účastníků, kteří mají sídlo nebo místo podnikání v České republice.

(2) Česká národní banka poskytuje informace obsažené v seznamech podle odstavce 1 krajským a vrchním soudům a Nejvyššímu soudu České republiky a tyto informace uveřejňuje, a to i způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(3) Česká národní banka informuje Komisi Evropských společenství o systémech provozovaných podle tohoto zákona, o jejich provozovatelích a účastnících těchto systémů a dále o zániku licence k provozování systému (§ 34).

(4) Obdrží-li Česká národní banka zprávu o zastavení plateb nebo o prohlášení konkurzu na majetek účastníka systému provozovaného podle tohoto zákona, je povinna oznámit tuto skutečnost neprodleně

- a) provozovateli systému, jehož účastníka se konkurz týká,
- b) účastníkům tohoto systému uvedeným v § 24 odst. 2 písm. a) až c).

(5) Povinnost podle odstavce 4 má Česká národní banka rovněž tehdy, obdrží-li od orgánů ostatních členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor, které k tomu byly určeny v souladu s právem daného státu, zprávu o prohlášení konkurzu na majetek účastníka systému provozovaného podle tohoto zákona nebo zprávu o zastavení plateb.

(6) Obdrží-li Česká národní banka zprávu o zastavení plateb nebo o prohlášení konkurzu na majetek účastníka systému provozovaného podle právního řádu jiného členského státu Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor, má-li tento účastník systému sídlo nebo místo podnikání v České republice, je povinna oznámit tuto skutečnost neprodleně orgánům ostatních členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor, které k tomu byly určeny v souladu s právem daného státu.

§ 30

Licence k provozování platebního systému

(1) Žádost o udělení licence k provozování platebního systému (dále jen „licence“) nebo žádost o její změnu předkládá provozovatel systému písemně České národní bance. S žádostí o licenci nebo o její změnu se předkládá smlouva o platebním systému včetně pravidel systému.

- (2) Licenci lze udělit, jestliže
- a) provozovatel systému je akciovou společností se sídlem v České republice,
 - b) provozovatel systému má splacen základní kapitál ve výši nejméně 500 000 000 Kč, který musí být nejméně v této výši tvořen peněžitými vklady,
 - c) majetek použitý ke splacení základního kapitálu má průhledný a nezávadný původ,
 - d) účastníkem systému je pouze osoba, u níž je zajištěna neodvolatelnost příkazů podle § 27,
 - e) provozovatel systému má technické a organizační předpoklady pro výkon činnosti systému včetně funkčních řídicích a kontrolních mechanismů a systém řízení rizik odpovídající rozsahu zamýšleného systému,
 - f) osoby, které jsou navrhovány na výkonné řídicí funkce provozovatele systému, s nimiž je spojena pravomoc a odpovědnost vymezená stanovami, a členové statutárního orgánu provozovatele systému jsou osoby odborně způsobilé, důvěryhodné a zkušené,
 - g) provozovatel systému má vypracovanou strategii a plán činnosti zamýšleného systému, které musí být podloženy reálnými ekonomickými kalkulacemi,
 - h) je zajištěna likvidita zúčtování příkazů přijatých systémem, jsou zajištěna finanční rizika a vyloučena systémová rizika.

(3) Licence se uděluje provozovateli systému na dobu neurčitou, není převoditelná na jinou osobu ani nepřechází na právního nástupce.

(4) Česká národní banka může v licenci stanovit podmínky, které musí být dodržovány při provozování systému.

(5) Náležitosti žádosti o licenci stanoví Česká národní banka vyhláškou.

§ 31

Dohled nad systémy a povinnost mlčenlivosti

(1) Činnost systémů provozovaných podle tohoto zákona podléhá dohledu vykonávanému Českou národní bankou.

(2) Provozovatel systému a účastníci systému jsou povinni poskytnout osobám pověřeným výkonem dohledu nad systémy požadované informace a potřebnou součinnost.

(3) Všechny osoby provádějící dohled nad systémy jsou povinny zachovávat mlčenlivost o všech údajích získaných v souvislosti s výkonem svého povolání, zaměstnání nebo funkce. Třetím osobám mohou poskytovat pouze informace v souhrnné podobě, u nichž nelze identifikovat, o jaký konkrétní systém nebo osobu se jedná. Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení povolání, zaměstnání nebo funkce.

(4) Informace získané při výkonu své pravomoci mohou osoby uvedené v odstavci 3 použít pouze k plnění úkolů podle tohoto zákona nebo v soudním řízení o žalobě proti rozhodnutí učiněnému v souvislosti s výkonem dohledu nad systémy nebo v obdobném řízení před mezinárodním orgánem.

(5) Za porušení povinnosti mlčenlivosti se při dodržení zákonných podmínek nepovažuje poskytnutí informací získaných v souvislosti s výkonem dohledu nad systémy orgánu dohledu nad bankami, finančními institucemi nebo finančními trhy v České republice nebo v jiném státě a orgánu dohledu nad platebními systémy v jiném státě.

(6) Za porušení povinnosti mlčenlivosti se při dodržení zákonných podmínek nepovažuje poskytnutí informací získaných v souvislosti s výkonem dohledu nad systémy veřejným orgánům a dalším osobám v České republice, jsou-li informace poskytovány pro plnění jejich funkce

- a) orgánu působícího při likvidaci nebo konkurzu u banky nebo finanční instituce,
- b) dohledu nad orgánem podle písmene a),
- c) auditora zákonem stanovené účetní závěrky banky nebo finanční instituce,
- d) dohledu nad orgánem podle písmene c),
- e) dohledu nad dodržováním práva obchodních společností,
- f) boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti,
- g) orgánu činného v trestním řízení,
- h) centrální banky zodpovědné za měnovou politiku,
- i) systému pojištění pohledávek z vkladů a pojištění investorů.

To platí i ve vztahu k veřejným orgánům a jiným osobám v ostatních členských státech Evropské unie a dalších státech tvořících Evropský hospodářský prostor.

(7) Informace získané v souvislosti s výkonem dohledu nad systémy mohou být poskytovány též orgánům Evropské unie, je-li to zapotřebí k naplnění mezinárodní smlouvy, která byla schválena Parlamentem, ratifikována a vyhlášena, a jíž je Česká republika vázána, anebo obdobné mezinárodní smlouvy, která vstoupila v platnost před 1. lednem 1993 (dále jen "mezinárodní smlouva") a dále jiným osobám, s nimiž má Česká republika dohodu o výměně informací na základě mezinárodní smlouvy.

(8) Poskytnutí informací podle odstavců 5 až 7 je možné pouze za podmínky, že pro příslušnou osobu je zaveden režim ochrany informací nejméně v rozsahu tohoto zákona.

(9) Informace získané v souvislosti s výkonem dohledu nad systémy od orgánů v České republice, na které se vztahuje zákonem stanovená povinnost mlčenlivosti, nebo od orgánů cizích států, nemohou být použity k jinému účelu než k tomu, pro který byly poskytnuty, a nesmějí být bez souhlasu poskytovatele poskytnuty nikomu dalšímu.

§ 32

Opatření k nápravě a sankce

(1) Zjistí-li Česká národní banka nedostatky v provozování systému, může podle povahy zjištěného nedostatku a jeho závažnosti

- a) požadovat, aby provozovatel systému ve stanovené lhůtě zjednal nápravu,
- b) pozastavit výkon činností vyplývajících z licence na dobu, dokud provozovatel systému nezjedná nápravu,
- c) nařídit provozovateli systému zajištění mimořádného auditu systému nebo jeho účastníků, a to na náklady provozovatele systému,
- d) nařídit provozovateli systému vyloučení některých účastníků ze systému,
- e) uložit provozovateli systému pokutu až do výše 100 000 000 Kč,
- f) odejmout provozovateli systému licenci.

- (2) Nedostatkem v provozování systému se rozumí
- a) porušení podmínek stanovených v licenci či neplnění podmínek, za nichž byla udělena licence,
 - b) porušení tohoto zákona, zvláštních právních předpisů a opatření uložených Českou národní bankou,
 - c) ohrožení bezpečnosti a stability daného systému,
 - d) řízení systému osobami, které nemají dostatečnou odbornou způsobilost, zkušenost nebo nejsou důvěryhodné,
 - e) pokles základního kapitálu pod výši stanovenou v § 30 odst. 2 písm. b).

§ 33

Odnětí licence

(1) Jestliže licence byla získána na základě nepravdivých údajů uvedených v žádosti nebo pokud provozovatel systému nezahájil činnost systému do 18 měsíců ode dne udělení licence, Česká národní banka mu licenci odejme.

(2) V rozhodnutí o odnětí licence se stanoví datum, ke kterému se odnímá licence; rozhodnutí se zveřejní v Obchodním věstníku.

(3) Rozhodnutí o odnětí licence doručí Česká národní banka provozovateli.

§ 34

Zánik licence

Licence zaniká dnem,

- a) ke kterému byla odňata,
- b) ke kterému se provozovatel systému zrušuje,
- c) od kterého podle rozhodnutí valné hromady provozovatel systému nadále nebude vykonávat činnost, ke které je třeba licence,
- d) ke kterému počet účastníků systému klesne pod počet stanovený v § 23 odst. 1 písm. a).

ČÁST PÁTÁ SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 35

(1) Česká národní banka při výkonu působnosti podle části třetí a části čtvrté tohoto zákona postupuje podle správního řádu, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Na postup podle § 32 odst. 1 písm. a) se nevztahuje správní řád.

(3) Účastníkem řízení podle části třetí tohoto zákona je vydavatel; účastníkem řízení podle části čtvrté tohoto zákona je provozovatel systému.

(4) Při ukládání pokuty podle § 22 a § 32 odst. 1 písm. e) vychází Česká národní banka z povahy, závažnosti, způsobu jednání, doby trvání, následků protiprávního jednání a hospodářských poměrů pokutované osoby.

(5) Uložením pokuty podle § 22 a podle § 32 odst. 1 písm. e) není dotčena odpovědnost podle zvláštních právních předpisů.

(6) Řízení o uložení pokuty lze zahájit do 1 roku ode dne zjištění nedostatku, nejpozději však do 10 let ode dne, v němž nedostatek vznikl. Pokutu lze uložit i opakovaně.

(7) Pokuta je příjmem státního rozpočtu.

(8) Řízení podle § 32 a § 33 může být zahájeno též doručením rozhodnutí.

(9) Lhůta k plnění doručeného rozhodnutí vydaného podle § 32 činí alespoň 24 hodin.

(10) Proti rozhodnutí České národní banky podle části třetí a části čtvrté tohoto zákona lze podat rozklad. O rozkladu rozhoduje bankovní rada České národní banky. Podaný rozklad nemá odkladný účinek s výjimkou rozkladu proti rozhodnutí o udělení předchozího souhlasu, rozhodnutí ve věci udělení nebo změny licence a rozhodnutí o uložení pokuty.

ČÁST ŠESTÁ ÚČINNOST

§ 36

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2003, s výjimkou ustanovení § 8 odst. 2 písm. b), které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2004, a s výjimkou ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) věty druhé, § 2 odst. 2, § 8 odst. 3, § 11 odst. 3 věty druhé, § 23 odst. 1 písm. e), § 27 odst. 4 písm. c), § 28 odst. 5, § 29 odst. 1 písm. b), § 29 odst. 3, 5 a 6 a § 31 odst. 6 věty poslední, která nabývají účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.